

Analiza ekonomiczno- gospodarcza zaktualizowanej listy obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu

---

15 LIPCA 2024

NADLEŚNICTWO AUGUSTÓW
REGIONALNA DYREKCJA LASÓW
PAŃSTWOWYCH w BIAŁYMSTOKU

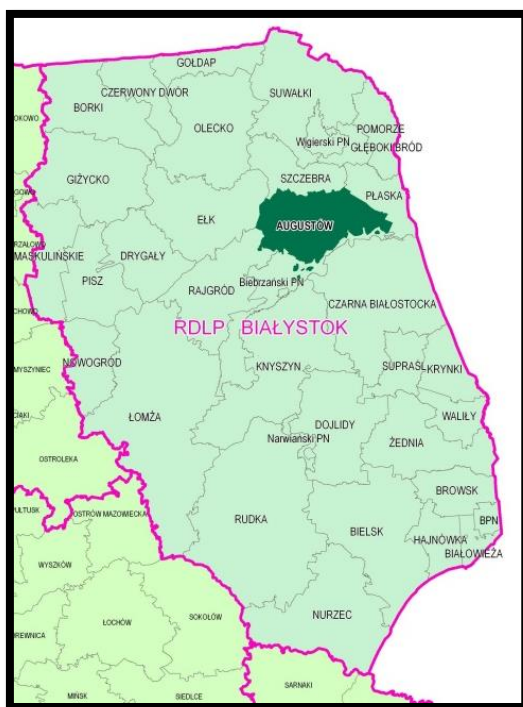

O lasach nadleśnictwa

Opis lasów nadleśnictwa

Nadleśnictwo Augustów znajduje się w północnej części województwa podlaskiego. Należy do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Powierzchnia Nadleśnictwa wynosi 26027,85 ha [PUL 2015].

Teren nadleśnictwa położony jest w granicach administracyjnych sześciu gmin na terenie powiatu augustowskiego: Sztabin, Płaska, Lipsk, Bargłów Kościelny, Augustów oraz Augustów Miasto. Nadleśnictwo Augustów podzielone jest na cztery obręby leśne: Sztabin, Białobrzegi, Balinka oraz Augustów, w skład których wchodzi dziewiętnaście leśnictw. Grunty nadleśnictwa sąsiadują z Nadleśnictwem Szczebra, Biebrzańskim Parkiem Narodowym, Nadleśnictwem Ełk, Nadleśnictwem Płaska oraz Nadleśnictwem Rajgród.

Tereny leśne znajdujące się w granicach administracyjnych nadleśnictwa nie są, narażone na zanieczyszczenia powietrza. Cały teren Nadleśnictwa Augustów, uznano za klasę A ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Jednak, w związku z przechodzącym, w niewielkiej odległości od nadleśnictwa, międzynarodowym korytarzem tranzytowym (Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Białystok – Warszawa) rośnie zagrożenie zanieczyszczeniami komunikacyjnymi. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w raporcie na rok 2015 określiła średni dobowy ruch na drodze krajowej nr 8 na odcinku

---

od granicy państwa poprzez Augustów do Białegostoku na 5500 pojazdów, z czego większa część to samochody wysokotonażowe.

Na terenie nadleśnictwa znajdują się cztery rezerваты przyrody (Stara Ruda, Kozi Rynek, Kuriańskie Bagno, Glinki), oraz rezerwat ornitologiczny (Jezioro Kolno) [PUL 2015]. Prawie całość terenów nadleśnictwa zostało objęte programem Natura 2000. Wyróżnić możemy także trzy Obszary Chronionego Krajobrazu (Dolina Biebrzy, Puszcza i Jeziora Augustowskie oraz Jeziora Rajgrodzkie) [Program Ochrony Przyrody 2015]. Na gruntach nadleśnictwa znajdują się także strefy ochrony gatunkowej zwierząt i porostów

Typami siedliskowymi lasu które przeważają w Nadleśnictwie Augustów są bór mieszany świeży oraz bór świeży. Zajmującymi odpowiednio 31,1% oraz 23,50% terenów nadleśnictwa.

Gospodarka leśna na terenie nadleśnictwa aktualnie jest prowadzona na podstawie Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Augustów (PUL) sporządzonego na okres od 1.01.2015r. do 31.12.2024r. według inwentaryzacji stanu lasu na dzień 1.01.2015r. Rok 2024 jest ostatnim 10 rokiem obowiązywania PUL. Integralną częścią PUL jest Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Augustów. Dla Planu Urządzenia Lasu nadleśnictwa sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko, która została opracowana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku. Prognozę wykonano zgodnie z ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu, opracowanymi w 2013 roku przez zespół powołany przez Ministra Środowiska pod kierownictwem Edwarda Lenarta oraz uzgodnieniem z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Nadleśnictwo Augustów posiada opracowanie glebowo-siedliskowe, wykonane w latach 2022-2023 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku.

Prace glebowo-siedliskowe wykazały, że największą grupą gleb pod względem zajmowanej powierzchni jest typ gleb rdzawych (10055,30 ha, (39,2%) areалу nadleśnictwa), dalej są gleby bielcowe zajmujące 7420,57 ha (29,0%) powierzchni oraz gleby torfowe zajmujące 3425,89 ha, (13,3 %).

Dominującymi typami siedliskowymi lasu w Nadleśnictwie Augustów są: BMśw (31,1%) i Bśw (23,50%).

Ze względu na strukturę troficzną siedliska dzielimy na:

- bory (Bśw, Bw, Bb) – 25,3 %
- bory mieszane (BMśw, BMw, BMb) – 41,80 %
- lasy mieszane (LMśw, LMw, LMb) – 15,80 %

- lasy (Lśw, Lw, Ol, OIJ) – 17,10 %

Przyjmując za kryterium strukturę wilgotnościową, wyróżniamy:

- siedliska świeże (Bśw, BMśw, LMśw, Lśw) – 58,90 % ,
- siedliska wilgotne (Bw, BMw, LMw, Lw) – 18,50 %,
- siedliska bagienne i łęgowe (Bb, BMb, LMb, Ol, OIJ) – 18,30 %
- siedliska łęgowe – 4,3%

Na terenie Nadleśnictwa Augustów ogólna miąższość drewna martwego wynosi około 141190,70 m³ (brutto), co stanowi 4,06% ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów.

Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących brutto w lasach nadleśnictwa wynosi 6,44 m³/ha.

Zasoby leśne nadleśnictwa

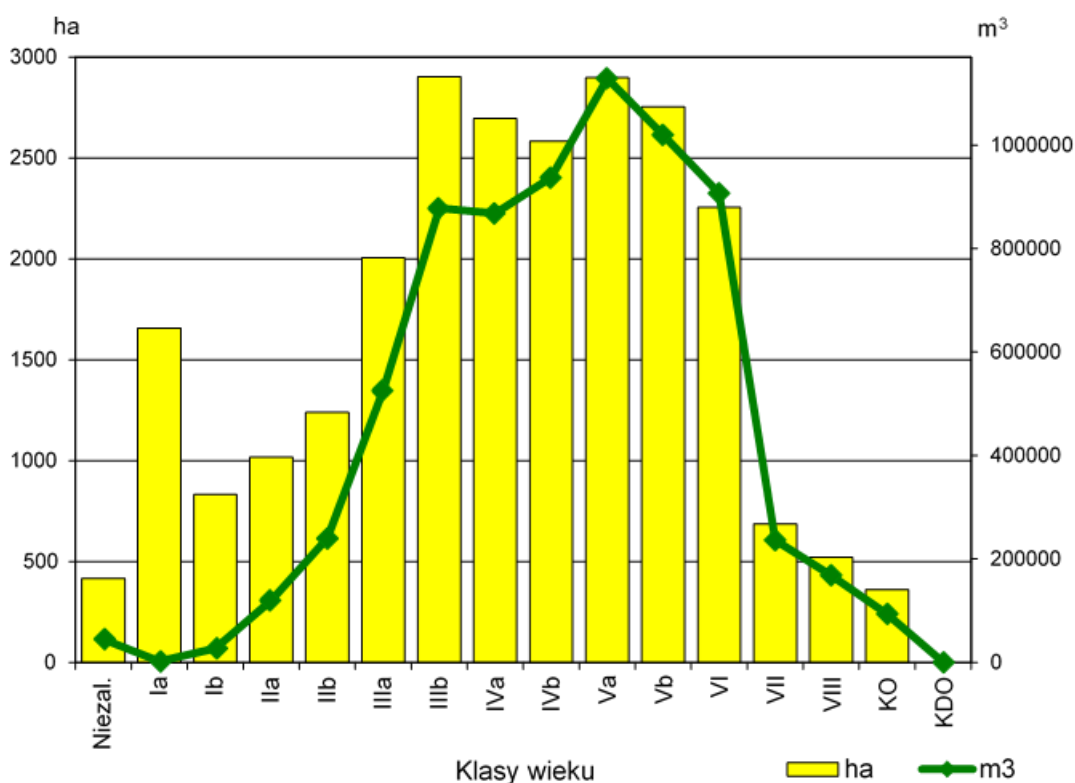
Spośród gatunków panujących, największe znaczenie w Nadleśnictwie Augustów ma sosna, która zajmuje 66,50 % powierzchni leśnej. Udział pozostałych gatunków: olsza (16,86%) i brzoza (9,07%), ponadto świerk (6,44%) oraz dąb (0,80%). Szczegółowy udział gatunków przedstawia poniższa tabela:

Gatunek	Udział powierzchni [%]
Sosna	66,498
Olsza	16,862
Brzoza	9,066
Świerk	6,442
Dąb	0,799
Jesion	0,250
Topola Osika	0,037
Modrzew	0,029
Lipa	0,016
Klon	0,001
SUMA	100,000

Przeciętny wiek drzewostanów, zasobność oraz spodziewany przyrost roczny przedstawia poniższa tabela:

Parametry	Obręb				Nadleśnictwo Augustów
	Augustów	Balinka	Białobrzegi	Sztabin	
Przeciętny wiek	74 lata	68 lat	68 lat	67 lat	69 lat
Przeciętna zasobność [brutto]	304 m ³ /ha	260 m ³ /ha	304 m ³ /ha	335 m ³ /ha	294 m ³ /ha
Spodziewany przyrost bieżący roczny [brutto]	6,05 m ³ /ha	5,38 m ³ /ha	6,41 m ³ /ha	6,60 m ³ /ha	6,00 m ³ /ha

Największą powierzchnię w nadleśnictwie wykazują drzewostany IIIb podklasy wieku oraz Va. Zajmują one odpowiednio 11,69% oraz 11,68% powierzchni leśnej. Jeżeli chodzi o udział miąższościowy, to dominuje Va klasa wieku. Strukturę powierzchniowo miąższościową drzewostanów prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 28. Struktura powierzchniowo-miąższościowa drzewostanów - Nadleśnictwo Augustów

---

Ochrona przyrody w nadleśnictwie

Nadleśnictwo posiada opracowany program ochrony przyrody. Dane inwentaryzacyjne przedstawiono wg stanu na 1.01.2015 r. Program ochrony przyrody stanowi część operatu urządzeniowego i w swym zakresie ujmuje zagadnienia dotyczące ochrony przyrody, ocenia stosowane w nadleśnictwie formy zagospodarowania lasu oraz przedstawia kierunkowe wytyczne na najbliższy okres gospodarczy. Cały dokument jest do pobrania ze strony internetowej nadleśnictwa.

Obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Augustów cechuje duże bogactwo przyrodnicze. Mamy tu do czynienia z różnymi formami ochrony przyrody, krajobrazu i obszarami funkcyjnymi o zróżnicowanym układzie reżimów ochronnych, począwszy od rezerwatów przyrody poprzez obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, ochronę gatunkową roślin i zwierząt, po obszary Natura 2000.

Dążąc do ochrony unikalnych obszarów przyrodniczych na terenie Nadleśnictwa Augustów powołano następujące rezerваты:

1. Rezerwat florystyczno-faunistyczny „Kurjańskie Bagno” - powołano Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 maja 1985 roku (M.P. nr 17, poz. 134) na powierzchni 1713,62 ha (wg Zarządzenia). Rezerwat położony jest na granicy Nadleśnictw Płaska i Augustów, przy czym na terenie Nadleśnictwa Augustów wg nowej ewidencji gruntów zajmuje powierzchnię 913,80 ha. Rezerwat obejmuje duży obszar lasów odznaczających się stosunkowo wysokim stopniem naturalności i obecnością szeregu rzadkich gatunków roślin. Najcenniejsze fragmenty rezerwatu zlokalizowane są w części południowej, a stanowią je rozległe torfowiska porośnięte różnymi zbiorowiskami leśnymi. Teren urozmaicają wyniesienia wydmowe osiagające miejscami prawie 10 m wysokości względnej. W południowo-zachodniej części występuje największe na terenie Puszczy Augustowskiej torfowisko wysokie Ledo-Sphagnetum magellanici ze skarłowaciałym drzewostanem sosnowym z niewielką domieszką brzozy omszonej i podokapowego świerka. Wśród bogatej ornitofauny rezerwatu występują m.in. bocian czarny, żuraw, głuszec, kilka gatunków dzięciołów, słonka, jarząbek.
2. Rezerwat „Kozi Rynek” jest rezerwatem florystycznym, utworzonym w 1959 r. (M. P.nr 103, poz. 557) dla ochrony fragmentu Puszczy Augustowskiej z roślinnością charakterystyczną dla jej południowej części. Położony jest w obrębie Balinka, w leśnictwie Brzozowe Grądy. Zajmuje powierzchnię 147,40 ha. Jest to rezerwat leśny obejmujący fragment puszczy, gdzie na znacznej powierzchni zbiorowiska zachowały naturalny charakter. Dobrze zachowane są zbiorowiska występujące w miejscach

---

zabagnionych, a więc olsy i łągi jesionowo-olszowe. One też zajmują największą powierzchnię rezerwatu. W północnej części rezerwatu znajdują się mogiły powstańców z 1863 r. Tu w czasie powstania styczniowego, w dniu 29.VI.1863 r. rozegrała się bitwa powstańców pod dowództwem płk Konstantego Ramotowskiego z wojskami carskimi.

3. Rezerwat florystyczny „Glinki” utworzony został w 1971 r. (M. P. nr 53, poz. 346) w celu ochrony stanowiska pióropusznika strusiego *Matteucia striuthiopteris*, stanowiącego rzadki element naszej flory. Położony jest on w południowej części obrębu Balinka, w oddz. 71 d (na wschód od wsi Balinka). Zgodnie z nową ewidencją gruntów zajmuje powierzchnię 1,79 ha. Rezerwat obejmuje fragment wilgotnego lasu liściastego - grądu z wielowarstwowym drzewostanem złożonym z graba, jesionu, osiki i świerka z domieszką wiązu górskiego (brzostu). Pióropusznik strusi w liczbie około 450 egzemplarzy rośnie na przestrzeni około 1 ha. Jest to jedyne stanowisko tego gatunku w Puszczy Augustowskiej.
4. Rezerwat florystyczny leśno-torfowiskowy „Stara Ruda” utworzony został w 1980 roku (M. P. nr 19, poz. 94) celem ochrony naturalnych, malowniczych źródeł rzeki Rudawki otoczonych borami torfowcowymi. Położony jest w obrębie Augustów, 7 km na wschód od Augustowa. Zajmuje powierzchnię 76,07 ha. Obejmuje on górną część zatorfionej rynnowatej doliny polodowcowej, nachylonej łagodnie w kierunku południowozachodnim, oraz część wyniesień otaczających dolinę. W górnym fragmencie doliny występują liczne źródła dające początek strumieniowi o nazwie Rudawka, wpadającemu do jeziora Staw-Sajenek. W części źródłiskowej występują zbiorowiska łągu olszowego (*Circaeo-Alnetum*). Tworzą one niewielkie płyty o powierzchni 0,5-1,0 ara w miejscach wysięku wody. Niewielkie płyty tego zespołu spotyka się również w środkowej części rezerwatu, gdzie w miejscach bardzo małego spadku wód w sąsiedztwie strumienia tworzą się niewielkie płyty olsu (*Carici elongatae-Alnetum*). W tej części rezerwatu w sąsiedztwie olsu, w miejscach wysięku wody, występują również płyty zbiorowiska turzycy prosowej *Caricetum paniculatae*. Największą powierzchnię w rezerwacie zajmuje zespół boru mieszanego torfowcowego (*Betulo pubescentis-Piceetum*). Drzewostan tworzy świerk z domieszką brzozy omszonej i olszy. Na terenie rezerwatu występuje też interesująca ornitofauna. Spotyka się tu m. in. zimorodka oraz bielika.
5. Rezerwat „Jezioro Kolno” – rezerwat ornitologiczny utworzony w roku 1960. Położony na gruntach innych własności, a będący jedynie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Augustów. Chroni miejsca łągowe ptactwa wodnego, w tym głównie łąbędzia

niemego - około 100-u par. Ponadto liczne gatunki kaczek, dwa gatunki rybitw, bąk, myszołów, remiz oraz liczna kolonia mewy śmieszki.

Kolejną formą ochrony przyrody na terenie nadleśnictwa są obszary:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”; (Rozporządzenie Nr 15/05 Wojewody Podlaskiego z 25.02.2005 r.) Położony jest w powiecie augustowskim, na terenie gmin: Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk i Sztabin. Obejmuje fragment doliny rzeki Biebrzy wraz z dopływami, o łącznej powierzchni 32635 ha. Został utworzony w celu czynnej ochrony ekosystemów, polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk występujących w zatorfionej dolinie rzeki Biebrzy, nad Kanałem Augustowskim i w dolinie rzeki Netty. W skład obszaru wchodzi 3816 ha gruntów Nadleśnictwa Augustów.
2. Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Rozporządzenie Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z 25.02.2005 r.) Położony jest w powiecie augustowskim, na terenie gmin: Augustów, Augustów miasto, Nowinka, Płaska, Lipsk i Sztabin. Obejmuje obszar Puszczy Augustowskiej i Kanału Augustowskiego o łącznej powierzchni 65475 ha. Został utworzony w celu ochrony i zachowania jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego. W skład obszaru wchodzi 15820 ha gruntów Nadleśnictwa Augustów
3. Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Rajgrodzkie” (Dziennik Urzędowy Woj. Podlaskiego poz. 2119 z dn. 26.06.2015 r.) Położony jest w powiecie augustowskim, na terenie gmin: Augustów i Bargłów Kościelny. Obejmuje obszar o łącznej powierzchni 3930 ha. Został utworzony w celu ochrony i zachowania części Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych. W skład obszaru wchodzi 195 ha gruntów Nadleśnictwa Augustów.

Teren Nadleśnictwa Augustów wchodzi w skład czterech obszarów Natura 2000:

Nazwa	Wielkość	Akt powołujący
PLH200005 Ostoja Augustowska	18 868,44 ha	Decyzja komisji UE nr C(2008) 8039 (2009/93/WE)
PLB200002 Puszcza Augustowska	20 214,15 ha	<i>Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony</i>

		ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133)
PLH200008 Dolina Biebrzy	1 019,73 ha	Decyzja komisji UE nr C(2008) 8039 (2009/93/WE)
PLB200006 Ostoja Biebrzańska	4 688,68 ha	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133)

Na terenach Nadleśnictwa Augustów funkcjonuje ponad dwadzieścia użytków ekologicznych. Ich łączna powierzchnia wynosi 37, 36 ha.

Jak dotąd ustanowiono użytki ekologiczne o nazwach: „Stawik studzieniczański”, „Ślepe jeziorko”, „Leśne oko”, „Suchar czarnobrodzki”, „Bagno czarnobrodzkie” oraz kilkanaście użytków, które jeszcze nie doczekały się własnych nazw.

W Nadleśnictwie Augustów objęte ochroną "pomnikową" są drzewa lub grupy drzew. W tej grupie przeważają sosny, dęby i modrzewie. Do najciekawszych należy grupa 16 sosen w uroczysku „Barcie” oraz grupa modrzewi w Jesionowie i Białostrzegach.

W 2020 r. z inicjatywy nadleśnictwa, Rady Gminy Augustów uchwaliła powołanie dwóch nowych pomników przyrody: sosnę tzw. "Grubą sosnę" w leśnictwie Białostrzegi o obwodzie 341 cm i wysokości 32 m oraz w leśnictwie Długie - świerka o obwodzie 236 cm i wysokości 29 m. Szczegółowy wykaz drzew pomnikowych jest do pobrania na stronie internetowej Nadleśnictwa.

W Nadleśnictwie Augustów wyznaczono 1349,38 ha Obszarów Nieobjętych Gospodarowaniem na których nie są prowadzone żadne prace gospodarcze.

Zagospodarowanie i ochrona lasu w nadleśnictwie

Hodowla lasu obejmuje całość prac związanych z odnawianiem i pielęgnowaniem lasu.

Pierwszymi etapami hodowli lasu są selekcja i nasiennictwo, których zadaniem jest dostarczenie odpowiedniej ilości, najlepszych jakościowo nasion. Kolejnym – szkółkarstwo, które ma za zadanie wyprodukowanie materiału sadzeniowego jak najwyższej jakości. Następnymi etapami są: założenie upraw w ramach odnowień lub zalesień oraz pielęgnacja lasu, aż do momentu dojrzałości. Do pielęgnacji zaliczamy:

-
- pielęgnowanie gleby, służące ochronie sadzonek przed ujemnym wpływem chwastów;
  - czyszczenia wczesne w fazie uprawy;
  - czyszczenia późne w fazie młodnika,

Czyszczenia mają charakter selekcji negatywnej. Polegają głównie na eliminowaniu wadliwych, opanowanych przez choroby lub szkodniki, a także niepożądanych domieszek.

- Trzebieże wczesne
- Trzebieże późne

Trzebieże mają charakter selekcji pozytywnej. Polegają na wyborze i popieraniu drzew o najlepszej jakości. Odbywa się to przez usuwanie drzew, które utrudniają prawidłowy wzrost drzew dorodnych.

W momencie uzyskania przez drzewostan dojrzałości, do zadań hodowli lasu należy wykonanie cięć przygotowujących go do ponownego odnowienia.

W Nadleśnictwie Augustów pielęgnacja gleby wykonywana jest średnio rocznie na powierzchni ok. 236 ha, czyszczenia wczesne – na 278 ha, a czyszczenia późne – na 142,5 ha.

Głównym celem hodowli lasu jest zapewnienie trwałości lasu i ciągłości oraz jego wielofunkcyjnej roli. Wszelkie działania z tego zakresu opierają się na zróżnicowaniu przestrzennym środowiska. W związku z tym w gospodarce leśnej uwzględniana jest :

- Regionalizacja przyrodniczo - leśna
- Regionalizacja nasienna, która służy m.in. zwiększaniu bazy nasiennej najcenniejszych populacji gatunków lasotwórczych w regionach ich naturalnego występowania.
- Typologia leśna bazująca na lokalnym zróżnicowaniu żyzności i wilgotności gleb.

Nadleśnictwo Augustów leży w II, Mazursko-Podlaskiej Krainie przyrodniczo-leśnej. Jej wyróżnikiem jest występowanie świerka pospolitego, natomiast region ten leży poza zwartym zasięgiem występowania jodły pospolitej i buka zwyczajnego.

Szkółkarstwo

Nadleśnictwo Augustów posiada szkółkę leśną o całkowitej powierzchni 4,92 ha. Powierzchnia produkcyjna, zajęta przez sadzonki i ugory, wynosi obecnie 388,65 ara. Każdego roku w szkółkach produkuje się ok. 20 gatunków drzew i krzewów, średnio ok. 1 mln. szt. sadzonek. Większość stanowią podstawowe gatunki lasotwórcze.

Nasiennictwo i selekcja

Ten dział leśnictwa ma na celu zapewnienie najlepszych jakościowo nasion drzew i krzewów do produkcji sadzonek. Pierwszym etapem jest selekcja, czyli wybór

---

drzewostanów o najlepszych cechach. Ponadto muszą się one wyróżniać zdolnością do adaptacji w zmiennych warunkach środowiska oraz odpornością na czynniki chorobotwórcze i szkodniki.

Do selekcji populacyjnej zaliczamy tworzenie:

- wyłączonych drzewostanów nasiennych, które nie podlegają użytkowaniu rębnemu, a nasiona pozyskiwane są z drzew stojących; gospodarczych drzewostanów nasiennych, z których zbiór nasion następuje po ścięciu drzew;
- upraw pochodnych, zakładanych z sadzonek wyprodukowanych z nasion pochodzących z WDN-ów, plantacji nasiennych lub plantacyjnych upraw nasiennych.

Selekcja indywidualna obejmuje :

- drzewa mateczne,
- plantacje nasienne zakładane z nasion pozyskanych z drzew matecznych,
- plantacyjne uprawy nasienne, zakładane ze zrzewów pozyskanych z drzew matecznych.

Lasy Nadleśnictwa Augustów położone są w mikroregionie matecznym dla sosny i świerka. Posiadamy 5 wyłączonych drzewostanów nasiennych (WDN) :

- 2 WDN sosnowe o powierzchni 26,90 ha,
- 3 WDN olszowe o powierzchni 21,14 ha.

Gospodarcze drzewostany nasienne (GDN) zajmują łączną powierzchnię 1309,52 ha.

Na terenie Nadleśnictwa Augustów wytypowano 24 drzew mateczne. W większości są to sosny (20 sztuk). Poza tym są to brzozy (3 sztuki) i osika (1 sztuka).

Uprawy pochodne założone w blokach zakładane są w Nadleśnictwie już od roku 1994. Obecnie posiadamy 273,33 ha upraw pochodnych w blokach, pochodzących z WDN Nadleśnictwa Augustów oraz Nadleśnictwa Głęboki Bród,

Uprawy pochodne w rozporoszeniu: 50,69 ha.

Uprawy zachowawcze: 16,95 ha

Zagrożenie lasu przez czynniki abiotyczne

Potencjalnym zagrożeniem dla lasów Nadleśnictwa Augustów jest ryzyko wystąpienia niekorzystnych warunków pogodowych, Zaliczyć do nich należy: wczesne i późne przymrozki, mała ilość opadów atmosferycznych, opady mokrego śniegu oraz silne wiatry.

Istotny wpływ na stan sanitarny i zdrowotny drzewostanów mają powtarzające się co parę lat susze powodujące obniżenia poziomu wód gruntowych.

Kolejnym istotnym zagrożeniem drzewostanów jest okiść, czyli mokry przymarzający śnieg, łamiący gałęzie i całe drzewa.

Większość szkód powodowanych przez czynniki atmosferyczne ma charakter lokalny.

Zagrożenie lasu przez czynniki biotyczne

W Nadleśnictwie Augustów prowadzona jest stała kontrola stanu sanitarnego lasu mająca na celu prognozowanie zagrożeń. Wzmacniano naturalną odporność ekosystemów leśnych, między innymi poprzez dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do warunków siedliskowych oraz zwiększania ich zróżnicowania przez wprowadzanie jak największej ilości gatunków drzew i krzewów domieszkowych.

Powtarzające się cyklicznie upalne lata z małą ilością opadów i bezśnieżne zimy, a także lata deszczowe i śnieżne zimy powodują duże wahania poziomu wód gruntowych. Takie zjawiska powodują osłabienia drzewostanów co w efekcie prowadzi do zamierania drzew, rozwój korników, a nawet może być przyczyną gradacyjnego wystąpienia owadów. Przeciwdziałanie skutkom takich niekorzystnych zjawisk w Nadleśnictwie Augustów polega na zwalczaniu populacji kornika drukarza poprzez wyznaczanie i usuwanie drzew trocinowych, stosowanie metody rotacyjnej, wywóz z lasu i korowanie drzew zasiedlonych. Pomocniczo wykładano pułapki klasyczne i feromonowi.

W nadleśnictwie przeprowadzono jesienne poszukiwania szkodników sosny oraz kontrolę występowania brudnicy mniszki.

Zagrożeniem w skali nadleśnictwa są grzyby (huby i opieńka), powodujące znaczne uszkodzenia w odziomkowej części drzew. Prowadzone jest mechaniczne zwalczanie grzybów poprzez wrywanie i niszczenie zasiedlonych drzewek w uprawach. W szkółce wykonywano profilaktycznie zabiegi ochronne przed osutką i mączniakiem dębu.

Ochrona lasu przed zwierzyną płową

Szkody powodowane przez zwierzynę stanowią problem w utrzymaniu dobrej jakości upraw i młodników. Głównymi ich sprawcami jest łoś, jeleń i sarna. Liczne badania wykazały, że przy dużym przegęszczeniu łowisk, żadne zabezpieczające środki techniczne nie są skuteczne. Dotyczy to również grodu upraw i stosowania środków odstraszających, gdyż zwierzyna zmienia tylko miejsce żerowania. Ustalenie na właściwym poziomie stanu dużych roślinożerców prowadzi do zmniejszenia szkód w młodym pokoleniu lasu.

W bezpośrednich działaniach ochronnych w pewnym zakresie mogą być stosowane indywidualne środki zabezpieczające sadzonki przed zgryzaniem i spałowaniem, a więc zabezpieczanie chemiczne repelentami, stosowanie osłonek oraz palikowanie. Jednak w miejscach szczególnie penetrowanych przez zwierzynę jedynym skutecznym zabezpieczeniem jest grodu upraw, które powinno być stosowane w stałych ostojach zwierzyny, a także wszędzie tam, gdzie jest obawa o skuteczność innych metod zabezpieczania. Poza grodzeniem upraw należy stosować metodę

---

biologiczną, w której, między innymi, zagospodarowanie łąwisk powinno zmierzać do poprawy bazy żerowej, czyli do zmiany ekologicznego krajobrazu lasu.

Zagrożenie pożarowe lasu

Pod pojęciem zagrożenia pożarowego lasu rozumie się zaistnienie takich warunków, przy których możliwe jest powstanie pożaru w środowisku leśnym.

Najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na stan zagrożenia pożarowego lasu są:

- warunki meteorologiczne, w tym przede wszystkim: temperatura powietrza, wilgotność względna powietrza, opad atmosferyczny, zachmurzenie, promieniowanie słoneczne;
- wilgotność pokrywy gleby, szczególnie jej martwych składników, na którą wpływ mają warunki meteorologiczne;
- możliwość pojawienia się bodźców energetycznych zdolnych do inicjacji pożaru (np. ognisko, niedopałek papierosa, nieugaszona zapałka);
- rodzaj leśnych materiałów palnych: skład gatunkowy i wiek drzewostanu, obciążenie ogniowe (ilość biomasy przeliczona na jednostkę powierzchni, wyrażona w kg/m² lub t/ha), ich struktura, skład chemiczny i właściwości fizyczne (zdolność pochłaniania wody - nasiąkania i przesychnania).

Całość lasów nadleśnictwa została zakwalifikowana do II kategorii zagrożenia pożarowego (średnie zagrożenie pożarowe). Zaliczenia do kategorii zagrożenia pożarowego dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09.07.2010 roku (Dz. U. Nr 137 poz. 923)

Społeczno-ekonomiczny aspekt prowadzonej gospodarki leśnej

Udostępnienie lasu

Z dniem 1 maja 2021 r., już nie pilotażowo a docelowo LP otwierają wybrane obszary leśne do uprawiania bushcraftu i survivalu. W Nadleśnictwie Augustów obszar taki wskazano po konsultacji z przedstawicielami środowiska zainteresowanego wędrówkami i biwakowaniem z dala od uczęszczanych szlaków, w kontakcie z przyrodą jak najmniej przekształconą ręką człowieka. Mamy nadzieję, że wybrane przez nas ponad 1800 ha lasu, w jednym zwartym obszarze położonym głęboko w Puszczy, spełni oczekiwania współczesnych traperów. Granicami obszaru są wyłącznie linie podziału powierzchniowego lasu (oddziałowe i ostępowe), które bez trudu zlokalizujecie w terenie odczytując zapisy cyfrowe na kamiennych słupkach oddziałowych ustawionych w miejscach ich przecięć. Na załączonej mapie pokazujemy też lokalizację jedynej jak na razie dozwolonego miejsca palenia ognisk oraz dozwolone miejsca pozostawiania pojazdów, gdybyście wyruszyli na wyprawę samochodem. Oczywiście można też przywędrować pieszo z Czarnego Brodu, Sajenka, Hruskiego czy wsi Krasne – to nie powinno przekroczyć 2 godzin marszu.

Na terenie Nadleśnictwa Augustów występuje szereg ciekawych atrakcji pod względem turystycznym i edukacyjnym. Dużą uwagę należy zwrócić ku licznym ścieżkom edukacyjnym w tym:

- dydaktyczna z infrastrukturą rekreacyjno-edukacyjną przebiegającą przez teren potocznie i historycznie nazywany Dąbek plaża.
- Ścieżka edukacyjna „Szlak Orła Białego”
- Ścieżka edukacyjna „Pomniki Przyrody”
- Ścieżka edukacyjna „Do pomnika Leśnika”
- Ścieżka edukacyjna „Uroczysko Bargieł”

Ekonomiczne aspekty względem sektora leśno-drzewnego

Usługi leśne

Nadleśnictwo zakontraktowało na 2024 rok usługi leśne o wartości brutto około 14,32 mln złotych. Prace leśne zostały podzielone na tak zwane pakiety. W jednym pakiecie zgrupowane są wszystkie prace leśne z kilku leśnictw. Nadleśnictwo Augustów zostało podzielone na sześć pakietów:

Pakiet nr 1 Obręb Augustów

Pakiet nr 2 Obręb Balinka

Pakiet nr 3 Obręb Białobrzegi

Pakiet nr 4 Obręb Sztabin

Pakiet nr 5 Gospodarka Łąkowo Rolna

Pakiet nr 6 Szkółka Lesna

W większości z pakietów największą wartość stanowią prace z pozyskania i zrywki drewna, następnie pod względem wartości są prace z zakresu hodowli lasu (odnowienia lasu, pielęgnacje) i prace z ochrony lasu (ochrona przed zwierzyną, ochrona przed owadami).

Wykonawców usług leśnych wyłoniono w wyniku ogłoszonego zamówienia publicznego. W Nadleśnictwie Augustów na wszystkie pakiety najkorzystniejsze oferty złożyły lokalne Zakłady Usług Leśnych.

Sprzedaż drewna w nadleśnictwie

Sprzedaż drewna prowadzona jest na podstawie rocznego planu sprzedaży drewna, który opiera się na planie pozyskania. Planując sprzedaż na dany rok, masa planowana do pozyskania zostaje rozdzielona na 7 puli tzw. segmenty rynku. Opracowany plan sprzedaży drewna dla nadleśnictwa na 2024 rok wynosi 108 650 m³.

Lp.	Segment rynku	Opis	Zaplanowana ilość
1	SD-OFERTY	Oferta dla przedsiębiorców	82 673
2	SD_AUKSUB	Aukcje i submisje drewna cennego	0
3	SD-EPORTA	Pula techniczna do sprzedaży w formie aukcji	4255
4	SD-ZAKLP	Sprzedaż do zakładów LP	0
5	SD-DETAL	Sprzedaż detaliczna	16615
6	SD-ENPOZ	Rynki drewna energetycznego dla przedsiębiorców	3471
7	SW-PWLASN	Potrzeby własne nadleśnictwa	1636

Sprzedaż ofertowa dla przedsiębiorców jest głównym segmentem rynku. Planowany w tej puli surowiec zostaje sprzedany na umowy podczas prowadzonych

---

przetargów w Portalu Leśno-Drzewnym oraz w aukcjach systemowych w aplikacji e-drewno oraz e-drewno. W 2023 roku podczas przetargów nadleśnictwo sprzedało przedsiębiorcom 96 588 m³ drewna, zawierając 319 umów w tym z odbiorcami krajowymi i regionalnymi m.in. PFLEIDERER POLSKA SP. Z O.O., IKEA INDUSTRY POLAND SP.Z O.O., STORA ENSO WOOD PRODUCTS Sp. z o.o.

Drugim równie ważnym segmentem jest pula sprzedaży detalicznej, w której planowana ilość surowca opiera się na rzeczywistym zapotrzebowaniu miejscowej ludności i wynika ona z uwzględnienia średniorocznej sprzedaży w poprzednich okresach. W 2024 roku w puli detalicznej nadleśnictwo zaplanowało 16 615 m³ drewna. W 2023 roku sprzedaż detaliczna wynosiła 15 533 m³ drewna w tym 14 795 m³ na cele opałowe.

Polecenie Minister Klimatu i Środowiska z dnia 8 stycznia 2024 spowodowało ograniczenie masy drewna łącznie o 17 425 m³ i o tyle będzie zmniejszona pula sprzedaży drewna .

Kryteria aktualizacji obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu drewna

Kryteria w zakresie obszarów wyłączonych z pozyskania drewna

Do kategorii lasów proponowanych do wyłączenia z pozyskania drewna zaliczono obszary o wysokich walorach przyrodniczych, takie jak:

- lasy rosnące na siedliskach bagiennych, w tym na olsach w bardzo dobrym stanie uwilgotnienia;
- lasy zalewowe, w tym zalewiska bobrowe;
- siedliska z I Załącznika DS. priorytetowe, bez wskazanych w PZO działań ochronnych;
- lasy szczególnie cenne przyrodniczo, lasy wyróżniające się wiekiem drzew;

Prezentowane powierzchnie to dodatkowe obszary proponowane do wyłączenia z działań gospodarczych polegających na pozyskaniu drewna, które nie są objęte formami ochrony przyrody, takimi jak: rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, ustanowione całoroczne strefy ochronne wokół stanowiska wskazanych gatunków lub miejsc gniazdowania ptaków.

Wyłączenie tych obszarów ma służyć przede wszystkim zachowaniu unikatowych ekosystemów związanych z wodą w środowisku. Są to lasy o szczególnej funkcji retencjonowania i ochrony wody oraz ochrony przebiegających procesów

---

przyrodniczych. Pozostawienie tych obszarów bez ingerencji gospodarczej zapewni dodatkowe miejsca spokojnego rozwoju wielu gatunków, w tym rzadkich i zagrożonych związanych ze starymi lasami, zamierającymi i martwymi drzewami, zróżnicowanymi fazami rozwoju ekosystemu leśnego – przede wszystkim ptaków, owadów ale również innych zwierząt, roślin i grzybów. Pozwoli to zachować rozmieszczone w krajobrazie obszary dzikości, najcenniejsze stare drzewostany, wyróżniające się w przestrzeni wiekiem i rozmiarami, kluczowymi dla zachowania różnorodności biologicznej

Kryteria w zakresie obszarów z modyfikacją gospodarki leśnej

Do powierzchni, dla których zaplanowano modyfikacje gospodarki leśnej włączono lasy objęte poleceniem Minister Klimatu i Środowiska z dnia 8 stycznia 2024, oraz jednocześnie wchodzące w skład obszarów przyrodniczo cennych.

Do powierzchni, dla których zaplanowano modyfikacje gospodarki leśnej włączono lasy charakteryzujące się zwiększonymi walorami przyrodniczymi, w szczególności:

- a. lasy stanowiące bufor od naturalnych cieków i zbiorników wodnych, źródlisk, bagien;
- b. lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych o zakłóconym uwilgotnieniu;

W tej grupie znalazły się przede wszystkim obszary leśne o zwiększonych walorach przyrodniczych, jednak będące w stanie zaburzonym lub zniekształconym. Dotyczy to głównie siedlisk uzależnionych od obecności wody ale z różnych przyczyn przesuszonych. Stanowią one istotny element ochrony zasobów wodnych. Z tego powodu wprowadza się tam daleko idące ograniczenia i modyfikacje w zakresie prowadzonych działań gospodarczych tak, aby nie pogorszyć ich stanu oraz walorów przyrodniczych. Dotyczy to przede wszystkim modyfikacji rębni, w celu rozłożenia w czasie przebudowy i wymiany pokoleń drzew stosując rębnie złożone. Podobnie istotne są bufory od naturalnych cieków wodnych, zbiorników, bagien, gdzie modyfikacja działań gospodarczych ma zapewnić ochronę wrażliwych i cennych środowisk wodnych. Obszary te, to rozłożone w przestrzeni obiekty mające istotne znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej lasów.

Obszary objęte wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu drewna - aktualizacja

Mapa obszarów do pobrania ze strony internetowej nadleśnictwa

1. Mapa obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami z modyfikacją gospodarki leśnej

Obszary objęte wyłączeniami

Do pobrania ze strony internetowej nadleśnictwa :
Szczegółowy wykaz obszarów cennych przyrodniczo

Rodzaj chronionego obszaru	Powierzchnia
siedliska bagienne - Bb, BMb, LMb, OL,	872,98
siedliska priorytetowe -wszystkie podtypy siedliska przyrodniczego	1332,98
zalewiska -obszary zalewane na skutek działalności przyrody np. przez bobry; obszary zalewane na skutek zaprzestania eksploatacji górniczej i zmian w układzie hydrologicznym	324,53
obszary leśne nieobjęte gospodarowaniem	1140,57
drzewostany i siedliska unikatowe w skali nadleśnictwa	177,25

Obszary objęte ograniczeniami, z modyfikacją gospodarki leśnej

Rodzaj chronionego obszaru	Powierzchnia
drzewostany położone wzdłuż brzegów naturalnych cieków i zbiorników wodnych i źródlisk	731,78
siedliska wilgotne -Bw, BMw, LMw, Lw	3536,74
siedliska bagienne -Ol w 1 i 2 wariantcie uwilgotnienia	3583,91
otulina wokół bagien	677,19

Uzasadnienie do korekty powierzchni wyłączonych i zmodyfikowanych decyzją MKiŚ

Zaproponowana przez Nadleśnictwo Augustów korekta powierzchni wskazanych w poleceniu MKiŚ z dnia 8 stycznia 2024r. dokonana została przede wszystkim na podstawie rozpoznanych walorów przyrodniczych, zawartych w opisach drzewostanów nadleśnictwa. Skorzystano również z niektórych kryteriów, omawianych na Ogólnopolskiej Naradzie o Lasach, które wg leśników najlepiej odzwierciedlają wyjątkowe wartości przyrodnicze lasów. Propozycja korekty pozwala chronić poprzez wyłączenie z użytkowania lub modyfikację sposobów gospodarowania w lasach na obszarze całej RDLP, a nie wyłącznie w wybranych obszarach.

Powierzchnia wskazana w poleceniu MKiŚ z dnia 8 stycznia 2024 r. [ha]	Z tego pow. ujęta w aktualizacji	% tego pow. ujętej w aktualizacji [ha]	Z tego pow. nie ujęta w aktualizacji	% pow. nie ujętej w aktualizacji
10355,27	7746,86	74,81	2608,41	25,18

Dane kontaktowe:

Nadleśnictwo Augustów

ul. Turystyczna 19, 16-300 Augustów

Tel: 87 643-99-00 e-mail:

augustow@bialystok.lasy.gov.pl

Grzegorz Maksimowski

Tel: 87 643-99-23

e-mail: grzegorz.maksimowski@bialystok.lasy.gov.pl

